

27. jun 2022. godine

Klub poslanika Demokratski front – Pokret za promjene

poslanik prof. dr Branko Radulović, predsjednik Kluba poslanika Demokratskog fronta – Pokret za promjene

POSLANIČKO PITANJE

Gospodine Abazoviću,

da li uviđate da moramo urgentnim finansijskim i drugim mjerama značajno unaprijediti socijalni i ukupni status građana i preduprijediti brojne izazove? To je veoma složeno imajući u vidu brojne naslijeđene limite, haotično stanje, kao i izvjesne turbulentne i ekstremne klimatske, geopolitičke, energetske, prehrambene, zdravstvene i migracione promjene. Posebno treba imati u vidu socijalno najranjivije grupe, kao što su penzioneri, nezaposleni, tranzicione žrtve, lica sa invaliditetom i drugi ugroženi.

ODGOVOR

Uvaženi poslaniče Raduloviću,

Ukupna godišnja inflacija od 11.7%, evidentirana u maju tekuće godine, predstavlja visoki nivo iste, sedam puta veći od prosječnog iznosa inflacije u Crnoj Gori u posljednjih 10 godina, što čini realnim opasnost od ulaska u spiralu daljeg rasta cijena osnovnih potrošačkih proizvoda, prije svega prehrambenih proizvoda i energenata, imajuću u vidu aktuelni sukob u Ukrajini i stanje na globalnim tržištima. Visokim rastom cijena kod određenih kategorija proizvoda u velikoj mjeri je narušen životni standard građana, jer je najveći, dvocifreni nivo inflacije, zabilježen upravo kod onih proizvoda koji predstavljaju najveći dio svakodnevnih troškova prosječnog građanina: Hrana (21.3%) i Prevoz (20.6%).

Jasno je da najveći razlog za ovakav rast inflacije jesu rast cijena na globalnom nivou uzrokovan prvo pandemijom izazvanom koronavirusom, a nastavljen ratom u Ukrajini, koji je snažno podstakao rast cijena hrane i energenata - proizvoda koje Crna Gora u potpunosti uvozi. Radi se o proizvodima koji predstavljaju osnovne troškove prosječnog građanina na dnevnom nivou, pa samim tim najviše i utiču na njegov životni standard.

Navedeno će takođe usporiti rast bruto domaćeg proizvoda u 2022. godini, odnosno oporavak privrede nakon dvogodišnjeg perioda pandemije, na šta su ukazale i revidirane, odnosno smanjene prognoze rasta crnogorskog BDP-a od strane Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke.

Kako bi se ublažile štetne posljedice povećanja cijena proizvoda od značaja za život i zdravlje ljudi, Vlada Crne Gore je na prošloj sjednici usvojila Odluku o privremenoj mjeri za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda, kojom je ograničila trgovačku maržu na maloprodajne cijene osnovnih životnih namirnica na 7% i veleprodajne cijene tih proizvoda na 5%. Ograničenje marži se odnosi na brašno, šećer, ulje i so. Donošenju ove Odluke prethodile su konsultacije sa sektorom privrede i naše nastojanje je bilo da se postigne određena stabilizacija cijena osnovnih životnih namirnica, a da se pritom ne ugrozi privredna djelatnost, pogotovu u periodu ljetnje turističke sezone.

Vlada će nastaviti da prati stanje snabdjevenosti na tržištu i cijene osnovnih životnih namirnica u narednom periodu i zavisno od potreba proširiti listu proizvoda, odluku izmjeniti ili ukinuti i predložiti druge potrebne mjere na osnovu Zakona o ograničavanju cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi.

U cilju smanjenja cijena osnovnih životnih namirnica usvojen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost kojim je PDV na brašno i ulje smanjen sa 7% na 0%, a PDV na meso i jaja je smanjen sa 21% na 7%. Takođe, Vlada je podržala inicijativu za smanjenje PDV-a na hljeb sa 7% na 0%. Sve ove mjere će uticati na stabilizaciju cijena, pri čemu privredna djelatnost neće biti ugrožena.

Resorno ministarstvo u ovoj oblasti, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, u cilju iznalaženja i predlaganja najbolje opcije za formiranje robnih rezervi u Crnoj Gori će kreirati Studiju o opravdanosti formiranja robnih rezervi. Do institucionalizacije robnih rezervi u našoj zemlji, Vlada kroz međuresornu saradnju, redovno prati snabdjevenost tržišta i u slučaju poremećaja na tržištu može aktivirati Plan interventnih nabavki i kupiti određene količine osnovnih namirnica (pšenica, brašno, kukuruz, šećer, ulje, so...). Treba pohvaliti i naše trgovce, koji su su pokazali visok stepen društvene odgovornosti u vezi sa navedenim pitanjem i Crna Gora je uprkos svim okolnostima, do sada imala dobru snabdjevenost osnovnim životnim namirnicama.

U dijelu koji se odnosi na mjere koje Vlada preduzima u cilju unapređenja životnog standarda građana, napominjem da je u toku izrada novog Zakona o potrošačkim kreditima, kojim je predviđeno ukidanje naknade za troškove obrade i troškove prijevremene otplate stambenih kredita. Imajući u vidu da ovi troškovi zbog iznosa stambenih kredita podrazumijevaju izdvajanje veće sume novca, ova mjera će direktno uticati na poboljšanje životnog standarda lica koja rješavaju stambeno pitanje. Vlada će, takođe, uskoro usvojiti Odluku o izmjeni odluke o osnivanju Savjeta za zaštitu potrošača, tijelo koje će se posebno baviti pravima potrošača ranjivih kategorija stanovništva (licima sa invaliditetom, starim licima, djecom...).

Posebno ističem da će sve tzv. socijalne mjere koje su donijete u kriznom periodu kroz različita zakonska rješenja, a u cilju održavanja i povećanja životnog standarda građanki i građana, biti i dalje finansijski podržane kroz Budžet Crne Gore. U tom pravcu najbolje govore podaci iz Budžeta i planiranim finansijskim izdvajanjima za ovu godinu za sprovođenje različitih politika koje za cilj imaju direktnu podršku našim građanima.

Kada je u pitanju oblast zapošljavanja izdvajanja iz Budžeta Crne Gore za ove namjene za tekuću 2022. godinu su:

- Za novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti- 27.500.000,00 EUR

- Za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI- 11.500.000,00EUR
- Za mjere aktivne politike zapošljavanja za nezaposlena lica – 3.150.000,00 EUR
- Za programe socijalne uključenosti za nezapošljiva lica – 150.000,00 EUR

Za isplatu materijalnih davanja u 2022. godini opredijeljena su sredstva u iznosu od 137.705.000,00 EUR. U cilju unapređenja položaja djece u 2021. godini uveden je dodatak za djecu od 0 do 6 godina, a od 1. oktobra ove godine ovo će moći da ostvare sva djeca do 18 godina života. Za ovu namjenu, u Budžetu su obezbijedena sredstva u ukupnom iznosu od 27.400.000,00 EUR. Vlada Crne Gore preko resornog Ministarstva rada i socijalnog staranja u potpunosti spovodi i Zakon o obeštećenju bivših korisnika nadoknada za žene sa troje ili više djece, čime je broj korisnika prava na materijalna davanja povećan na preko 100.000. Za ove namjene su planirana sredstva u ukupnom iznosu od 29.500.000,00 EUR za ovu godinu.

Iz budžeta se redovno izdvajaju sredstva za finansiranje usluge smještaja korisnicima u javnim ustanovama i to u: Dom starih "Grabovac" Risan, Dom starih Bijelo Polje, Dom starih Pljevlja, Zavod "Komanski most", Dječji dom "Mladost" Bijela i Centar "Ljubović". Takođe, u ovoj godini je planirano da počnu sa radom i domovi starih u Nikšiću i Podgorici. U oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja intezivno se radi na poboljšanju položaja penzionera. Od 1. maja tekuće godine izvršeno je redovno usklađivanje penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za 8,15 odsto, tako da najniža penzija trenutno iznosi 162,45 EUR, dok je iznos posječne penzije 328,44 EUR. Prosječna penzija u Crnoj Gori veća je nego prosječne penzije u drugim državama u regionu, izuzev Slovenije i Hrvatske koje su članice Evropske unije.

U cilju adekvatnije zaštite lica sa invaliditetom, realizujemo projekat "Reforma nacionalnog sistema utvrđivanja invaliditeta" čija je vrijednost oko 1 mil. EUR. Projekat ima za cilj uspostavljanje jedinstvenog tijela za utvrđivanje invaliditeta (Zavod) i jedinstvenih nacionalnih kriterijuma (po socijalnom modelu) za utvrđivanje invaliditeta. Od sistema utvrđivanja invaliditeta direktno zavisi korišćenje raznih prava za oko 50.000 građana i njihovih porodica.

U predstojećem periodu pažnju ćemo usmjeriti na unaprijeđenju sistema socijalne i dječje zaštite u odnosu na prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i način rada u centrima za socijalni rad i ustanovama socijalne i dječje zaštite, kako bi se na najbolji način zaštitila prava osoba koja imaju potrebu za ovim vidom zaštite. U tom smislu, planirana je izmjena Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kroz koji će se unaprijediti materijalna davanja i usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite; preispitati uslovi za ostvarivanje materijalnih davanja kako bi se proširio obuhvat korisnika; u skladu sa materijalnim mogućnostima države nastojaćemo da povećamo iznose materijalnih davanja i sprovodićemo i druge mjere i programe u cilju unapređenja materijalnog položaja najranjivijih grupa stanovništva.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK
dr Dritan Abazović